
Rottehandlingsplan

for

Vejle Kommune

2019 - 2021

Godkendt af Natur- og Miljøudvalget 19. november 2018

Rottebekæmpelse i Vejle Kommune

Indledning

Alle kommuner skal have en rottehandlingsplan. Det er lovpligtigt. I Vejle Kommune indeholder planen retningslinjer og mål for bekæmpelse og forebyggelse af rotter i et samarbejde mellem administrationen i Teknik & Miljø, kommunale og private rottefængere, borgerne og andre aktører.

Målene i Vejle Kommunes handlingsplan for rottebekæmpelse for årene 2019-2021 er delt op i fire hovedområder: Kvalitet, Service og formidling, Miljø og endelig Kontrol.

De kommende år vil Teknik & Miljø bl.a. effektivisere samarbejdet med rottefængerne, fokusere på øget service og mere oplysning til borgerne, effektivisere tilsynet med rottebekæmpelsen og undersøge alternative metoder til rottebekæmpelse med henblik på at reducere anvendelsen af gift.

Alle betaler til den kommunale rottebekæmpelse

Rottebekæmpelse er en kommunal opgave, og i Vejle Kommune er den praktiske udførelse af rottebekæmpelsen udliciteret til et privat bekæmpelsesfirma.

Alle betaler en vis promille til rottebekæmpelse via ejendomsskatten. Beløbet dækker udgifter til det private bekæmpelsesfirma samt de tilknyttede administrative opgaver, som varetages af kommunen selv. Som anmelder skal man altså ikke betale ekstra, hvis man en dag får brug for hjælp til bekæmpelse af rotter.

I 2018 udgør gebyret pr. husstand 0,0587‰ af ejendomsværdien. Det vil sige, at med en ejendomsværdi på 1 mio. kr., er gebyret 58,70 kr. om året.

Økonomien på rotteområdet skal hvile i sig selv. Det betyder, at et eventuelt over- eller underskud indregnes i gebyret de efterfølgende år.

Økonomi

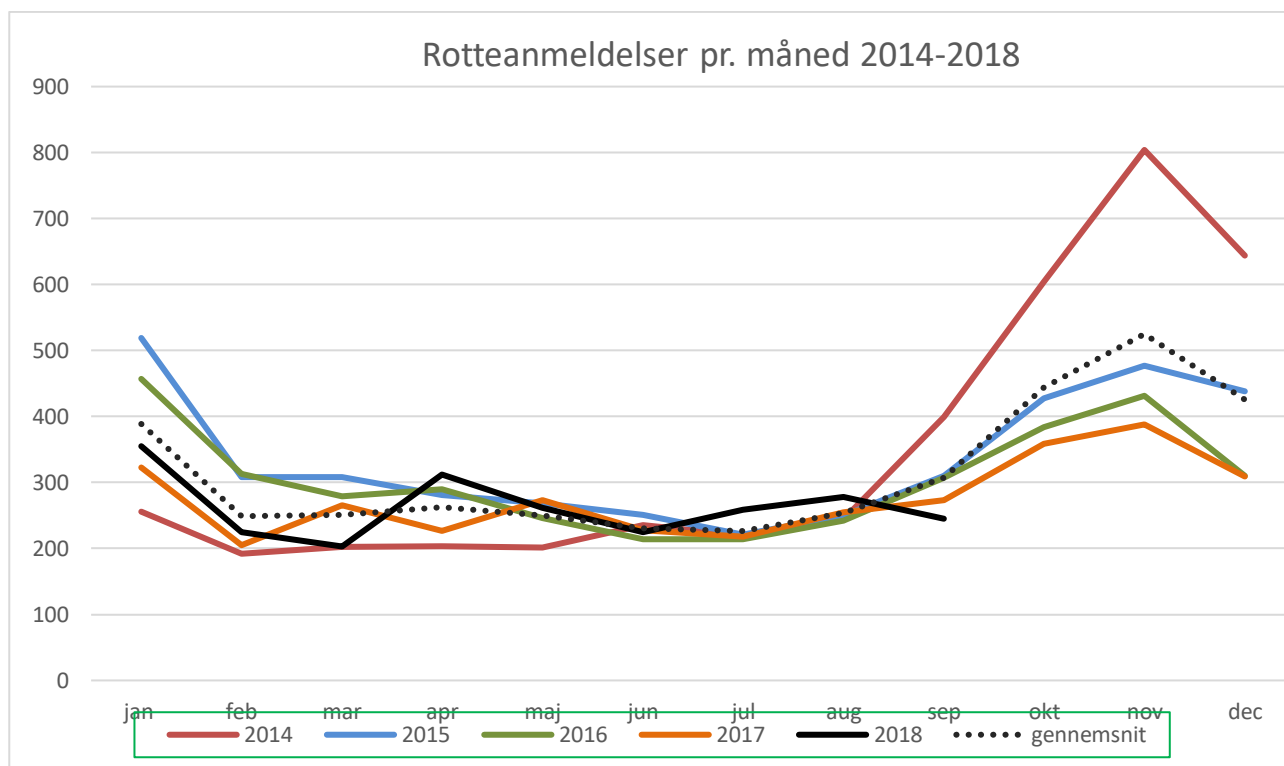
- Får man brug for hjælp til rottebekæmpelse, har man allerede betalt for ydelsen via ejendomsskatten.
- Rottegebyret opgøres som en promillesats af ejendomsværdien.
- Rottegebyret dækker alle direkte udgifter forbundet med den kommunale rottebekæmpelse.
- Rottegebyret dækker ikke grundejeres egne udgifter til udbedringer af defekte kloakker, skader forårsaget af rotter og diverse rottesikring.

Antallet af rotteanmeldelser i Vejle Kommune

Antallet af rotteanmeldelser har været faldende siden 2014. Det vides ikke, hvad årsagen til faldet er, om antallet af rotter ligeledes er faldende, eller om borgerne undlader at anmelde rotterne.

Teknik & Miljø har en formodning om, at årsagen til det faldende antal rotteanmeldelser i Vejle Kommune over årene kan skyldes det stigende antal sager om varsel om påbud vedr. rottesikring og udbedring af kloakker.

I 2018 har antallet af anmeldelser dog været fordelt anderledes end de foregående år. Årsagen til det lave antal i februar/marts skyldtes formentlig de meget lave temperaturer. I juli/august formodes årsagen at være de meget høje temperaturer, hvor mangel på væske har fået rotterne frem.

Anmeld rotter

Alle har pligt til at anmelde rotter og til at benytte kommunens hjemmeside ved anmeldelse. Dog vil Teknik & Miljø fortsat yde telefonisk service, så borgere har mulighed for at ringe ind og anmelde rotter.

Der har gennem de senere år via medierne været større fokus på rotter, hvilket muligvis har øget den generelle opmærksomhed. Ved at øge opmærksomheden på rotteområdet vil vi få flere til at anmelde rotter, så snart der er mistanke. Der gør, at vi hurtigere kan igangsætte bekæmpelse og vejlede borgerne om eventuelle kloakbrud og om forebyggelse mod rotter.

Kloakker

Rotterne lever i kloakken, og der vil vi gerne have, at de bliver. Det sker af og til, at rotter kommer op af kloakken med det formål at finde tørre redepladser og finde føde. For at undgå, at rotterne kommer op, skal kloakken tjekkes for brud. Her kan kommunens rottefænger ved mistanke om rotter på en ejendom undersøge kloakken med en røgprøve. Hvis prøven viser mistanke om brud, skal kloakken undersøges nærmere af en kloakmester, og eventuelle brud skal udbedres. Når en kloak er hel og intakt, vil der sandsynligvis ikke forekomme rotter på den pågældende ejendom i nærmeste fremtid. Det kan dog ikke udelukkes, at rotterne kan komme andre steder end fra kloakken.

Et generelt sagsforløb

- Årsagen til rotter identificeres af rottefængerens.
- Ved fejl og mangler informeres det administrative rotteteam.
- Kommunal rottebekæmpelse sættes i gang.
- Skriftlig henstilling og forvarsel om påbud sendes til ejeren om fejl og mangler, der er årsagen til problemet, og om hvilke tiltag, vi fra kommunens side kræver, at ejeren skal foretage.
- Ejeren bliver i rimeligt omfang givet en realistisk tidsfrist for opfyldelse af kommunens krav.
- Hvis henstilling og varsel om påbud ikke efterkommes, vil kommunen udstede et påbud.
- Der følges op på påbud ved fristens udløb.
- I helt sjældne tilfælde kan der blive tale om politianmeldelse eller selvhjælpshandling.

For flere år siden forsøgte flere kommuner, at bekæmpe rotter i kloakkerne med større mængder gift. Ofte er resultatet af en bekæmpelse af kloakrotter med rottegift beskedent, og effekten er som regel kortvarig. Derfor har Vejle Kommune siden 2012 valgt ikke at udføre systematisk kloakrottebekæmpelse med gift, idet det er den forebyggende indsats med intakte kloakker, som har størst værdi for minimering af gener forårsaget af kloakrotter.

Tilsynspligtige ejendomme

Vejle Kommunes rottefængere foretager eftersyn på tilsynspligtige ejendomme efter § 8 i rottebekendtgørelsen. De tilsynspligtige ejendomme tilses for rotter en gang årligt i tilsynsperioden, der løber fra 1. oktober til 28./29. februar.

De tilsynspligtige ejendomme er bl.a. landbrug med dyrehold og andre ejendomme, hvor der produceres fødevarer, og hvor der opbevares fødevarer og foder til dyr.

Et tilsynsbesøg sker på denne måde:

- Rottebekæmperen forsøger få fat i beboerne ved at ringe til den pågældende ejendom inden besøget, hvorefter der ringes på døren hos den besøgte ejendom, og rottebekæmperen præsenterer og legitimerer sig.
- Rottebekæmperen gennemgår ejendommen sammen med ejeren/lejeren/repræsentant for ejeren og vejleder om bekæmpelse og forebyggelse af rotter, oplyser om u hensigtsmæssige oplag af materialer, affald og foder samt fuglefodring og oplyser om, hvordan ejendommen i øvrigt kan rottesikres.
- Hvis der ikke træffes nogen hjemme på den tilsynspligtige ejendom, skal rottebekæmperen undersøge de tilgængelige udendørsarealer for rotter.
- Konstateres der rotter på ejendommen i forbindelse med tilsynet, skal rottebekæmperen foretage bekæmpelse af rotterne.
- Efter afsluttet bekæmpelse er den tilsynspligtige ejendom stadig registret som en tilsynspligtig ejendom og vil igen blive tilset ved næste tilsynsperiode.
- Hvis der ikke er nogen hjemme på besøgstidspunktet, afleverer rottebekæmperen informationsmateriale om tilsynsbesøget, hvor beboeren bliver orienteret om, at udendørsarealerne er undersøgt, og hvor der står, hvordan beboeren eventuelt kan få fat i rottebekæmperen.

Lovgrundlag

Ifølge miljøbeskyttelsesloven¹ er Vejle Kommune forpligtet til at foretage effektiv rottebekæmpelse.

Lovgivningen på rotteområdet er nærmere defineret i rottebekendtgørelsen². Handlingsplanen udarbejdes på baggrund af bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter § 5.

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, nr. 1121 af 3. september 2018

² Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, nr. 1723 af 17. december 2017

Handlingsplanens mål

Rottehandlingsplanens mål er delt op i fire centrale indsatsområder:

Kvalitet • Service og formidling • Miljø • Kontrol

1 - Kvalitetsmål: Vejle Kommune vil både effektivisere samarbejdet med rottefængerne, dele viden med Vejle Spildevand med henblik på at forebygge kloakbrud, og planlægge kloakrottesikring af private institutioner.

2 – Service- og formidlings mål: I Vejle Kommune vil vi øge vores service i mødet med borgerne og gentænke formidlingen til dem bl.a. via projekt "Servicedesign", som vi igangsatte i 2017. Derudover vil vi gøre en større indsats for at informere bedre og mere end det minimumskrav, der ligger i lovgivningen.

3 - Kontrolmål: Vejle Kommune vil have et øget fokus på tilsyn med den kommunale rottebekæmpelse, og vi vil effektivisere tilsynet med de private bekæmpelsesfirmaer og andre autoriserede rottebekæmpere.

4 - Miljømål: I Vejle Kommune vil vi øge vores fokus på andre former for rottebekæmpelse end gift med henblik på at få nedsat brugen af gift i rottebekæmpelsen, og vi ønsker at finde midlerne til at gennemføre en resistensundersøgelse.

1 - Kvalitet

Administrationen

Den administrative forvaltning har fokus på effektiv rottebekæmpelse af høj kvalitet. Sagsbehandlerne på rotteområdet i Vejle Kommune er også autoriserede rottebekæmpere, hvilket sikrer høj kvalitet i det administrative arbejde med rottesager.

Ved komplicerede forhold er det altid muligt for borgerne at tale med rotteautoriseret personale og få rådgivning. Den direkte kontakt med borgerne er vigtig i forhold til vejledning og forebyggelse samt i forhold til Vejle Kommunes tilsyn med rottebekæmpelsen.

Rotteweb opgraderes

Vejle Kommune benytter i dag IT-systemet Rotteweb, som automatisk videregiver de relevante oplysninger til Miljøstyrelsen, der er krav om. Oplysningerne drejer sig bl.a. om, hvor der er anmeldt rotter, og hvordan bekæmpelsen er foregået.

Rotteweb bliver opgraderet til en ny version ultimo 2018/primo 2019. Den nye version indeholder en række nye funktioner, der vil forbedre og effektivisere samarbejdet mellem det administrative team og bekæmperne i marken.

Tilsyn med bekæmpelsen

Selvom den praktiske bekæmpelse er udliciteret, er det vigtigt, at kommunen fortsat har en god daglig dialog med rottefængerne og samtidig er synlig i den leverede bekæmpelse. Derfor er det også et fokuspunkt de kommende år. Ud over, at der skal føres et lovpligtigt tilsyn med rottebekæmpelsen, er det fortsat kun kommunen, der kan varsle påbud over for den enkelte borger i forbindelse med rottebekæmpelsen.

Sikring af kloakkerne

I byerne lever rotterne for en stor dels vedkommende i kloakkerne. Hvis kloakkerne var tætte, og grundejerne sikrede deres egne afløbsinstallationer, ville vi have et effektivt system, som kunne holde rotterne i kloakken.

Teknik & Miljø Forvaltningen i Vejle Kommune vil derfor fortsat sørge for:

- at rottebekæmperen hurtigt med en røgprøve får påvist eventuelle defekter i kloakken.
- at henstille til borgeren, at kloakken skal udbedres (af autoriseret kloakmester) inden for en nærmere fastsat tidsfrist.
- at der følges op på den enkelte sag og eventuelt udstedes et påbud i det omfang, det skulle være nødvendigt.

Samarbejde med Vejle Spildevand A/S

Teknik & Miljø Forvaltningen i Vejle Kommune har et ønske om på sigt i samarbejde med Vejle Spildevand at foretage identifikation og vurdering af rotteplagede områder. Det kan ske ved blandt andet at undersøge muligheden for at kombinere viden fra den digitale information om rotteanmeldelser og forsyningens viden om ledningsnettets kvalitet.

Her kan vi med øget fokus på udbedringer af defekte ledninger forebygge mere effektivt.

En gensidig underretning om konstaterede problemer vil medvirke til hurtig indgriben fra både Teknik & Miljø og Vejle Spildevand.

Kloakrottesikring på de kommunale institutioner

I samarbejde med Kommunale Ejendomme har Rotteteamet i Teknik & Miljø rottesikret kommunale skoler, plejehjem og daginstitutioner i kloakkerne enten med mekaniske fælder eller rottespær. Fælderne og rottespærrene serviceres årligt, og udgifterne til dette afholdes af rottebudgettet.

Rotter i kloakken

- I byerne udgør rotteanmeldelser forårsaget af kloakrotter en betydelig andel af rotteanmeldelserne.
- Rotterne lever fortrinsvist inde på den private ledningsdel.
- Den bedste forebyggelse mod indtrængning af kloakrotter er at have en intakt kloakledning.
- Det er den enkelte ledningsejer, der skal sikre sin egen kloakledning.

Flere kommunale institutioner har tegnet sikringsordninger som del af den forebyggende rottebekæmpelse det har dog i flere år ikke været tilladt at bruge gift som forebyggende indsats mod rotter. Eftersom alle kommunale institutioner får hurtig udrykning inden for 24 timer, hvis der opstår tegn på rotter, og de samtidig er rottesikret i kloakkerne, anser Teknik & Miljø det for unødvendigt, at institutioner tegner sikringsordninger.

Kloakrottesikring på private institutioner

Efter den nye lovgivning på rotteområdet skal Vejle Kommune også rottesikre statslige, regionale og private institutioner i kloakkerne på samme måde som de kommunale institutioner. Fristen for kloakrottesikring af private institutioner er 1. januar 2021. Rotteteamet lægger en plan for udførelsen af den nye opgave i løbet af perioden.

2 - Service og formidling

Service design

Teknik & Miljø har i 2017 startet projektet "Service design", der indebærer en række tiltag, der skal gøre hele rottesagsbehandlingen hurtigere for sagsbehandlerne. Det bevirker samtidig, at sagsgangen bliver mere overskuelig og lettere forståelig for borgerne. Hele projektet skal gerne have den effekt, at sagsbehandlingen afsluttes hurtigt, at borgerne hurtigere bliver fri for rotter, og at borgernes ejendom er rottesikret og derved har mindre risiko for et nyt rottebesøg.

Et højt serviceniveau

Vejle Kommune har generelt et højt serviceniveau mht. rottebekæmpelse, som vi naturligvis fortsætter med de kommende år. Når en borger har observeret rotter eller tegn på rotter, bliver sagen undersøgt inden for 24 timer eller fire dage afhængig af anmeldelsens karakter, og efterfølgende igangsættes en effektiv bekæmpelse.

Mødet med borgerne:

- Borgerne skal vide, hvor og hvordan man skal foretage anmeldelsen, og at det kan ske døgnet rundt via kommunens hjemmeside.
- Borgerne skal have mulighed for at kontakte kommunen i forbindelse med rotteanmeldelser via telefon, hjemmesiden eller personligt.
- Rottebekæmperen henvender sig til anmelderen, der kan forvente det første besøg inden for fire hverdage efter anmeldelsen.
- Rottebekæmperen henvender sig dog inden for 24 timer, hvis anmeldelsen drejer sig om rotter i beboelsen, på fødevarevirksomheder eller på institutioner.
- Rottebekæmperen finder så vidt muligt årsagen til rotteforekomsten, foretager en røgprøve og kan dermed vejlede og rådgive borgeren om fremtidige forebyggende tiltag.

Information, kampagner og generel formidling

Vejle Kommune vil gerne nå længere ud til borgerne i forhold til råd og vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Rottefilm

I 2017 investerede Vejle Kommune i 8 animationsfilm, der på en enkel og humoristisk måde giver råd og vejledning om rotteforebyggelse. Vi vil fremover bruge rottefilmene i nye informationskampagner og på andre platforme.

Filmene handler om disse temaer:

- Rottesikring og rottebekæmpelse.
- Bekæmpelse af rotter på landet.
- Undgå rotter ved fuglefodring.
- Undgå rotter ved hønsehuset.
- Undgå rotter via kloakken.
- Undgå rotter i kompostbeholderen.
- Genkend rottens ekskrementer.
- Undgå rotter på din grund.

I Vejle Kommune er de tre største årsager til rotteforekomst:

Brud på privat kloak

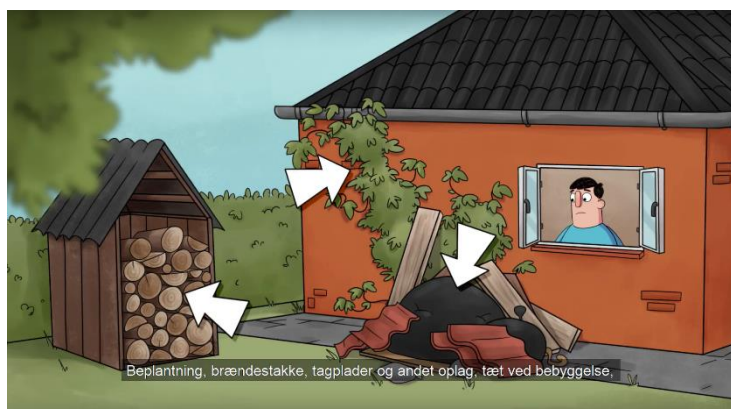
Dyrehold og uhensigtsmæssig håndtering af foder

Forebyggelse mod rotter

Alle kan relativt nemt forebygge ved at være opmærksomme på hønse- og dyrehold, fuglefodring, usikrede bygninger med for eksempel huller i sokkel eller utætte døre og porte. Animationsfilmene kan vejlede og kan ses på vejle.dk/rotter.

Manglende rottesikring ved bygninger

3 - Kontrol

Tilsyn med den kommunale rottebekæmpelse

Det er et lovmæssigt krav, at kommunen skal føre tilsyn med det private bekæmpelsesfirma, der har kontrakten med Vejle Kommune. Dette tilsyn skal sikre, at vi får den aftalte service, der er beskrevet i udbuddet, samt sikre, at kvaliteten i bekæmpelsen vil blive prioriteret højt.

I Teknik & Miljø har vi daglig kontakt med vores rottefængere og foretager løbende stikprøver på den leverede bekæmpelse. Vi vil gerne sikre os, at bekæmpelse med gift forholder sig til resistensstrategien, og at bekæmperne altid søger den bekæmpelsesløsning, der vil minimere giftforbruget af hensyn til miljøet.

Tilsyn med privat rottebekæmpelse

Udover at føre tilsyn med den kommunale rottebekæmpelse skal Teknik & Miljø også føre tilsyn med de private rottebekæmpelsesfirmaer. Private bekæmpelsesfirmaer er også underlagt lovgivningen på området.

Et privat bekæmpelsesfirma må ikke tegne en sikringsordning på en ejendom, hvor der er rotter, da dette skal anmeldes til kommunen. Først når en ejendom er rottefri, må der tegnes en sikringsordning. Når der tegnes, ændres eller opsiges en kontrakt om sikringsordning, skal det private bekæmpelsesfirma straks give besked til kommunen.

Teknik & Miljø har tidligere foretaget stikprøver løbende. Fremover vil vi effektivisere tilsynet ved at forsøge at samle tilsynene med de private rottebekæmpere to gange årligt. Tilsynene med private bekæmpelsesfirmaer (R1) og privat bekæmpelse på egen bedrift (R2) vil blive samlet med den forventning at forbedre både planlægningen og den administrative proces.

R2-autorisation

Fra 1. januar 2018 kan bl.a. en landmand få lov at lægge gift på sin erhvervsjendom, hvis vedkommende dels har orienteret Teknik & Miljø, dels har deltaget i et lovpligtigt kursus. Har man det, får man en såkaldt R2-autorisation.

En R2-autoriseret må kun bekæmpe rotter på sin egen erhvervsjendom og kun efter at have orienteret Teknik & Miljø, inden bekæmpelsen sættes i gang.

En R2-bekæmper skal på samme måde som andre bekæmpere, forholde sig til bilag 6 i bekæmpelsen.

En R2-autoriseret skal selv købe sin gift til bekæmpelse og må kun benytte de gifttyper, der er markeret med brug til R2-bekæmpelse. R2-bekæmpere har ikke lov til at benytte de stærkeste gifttyper. Og bekæmpelsen skal foregå i overensstemmelse med Miljøstyrelsens retningslinjer herunder resistensstrategi og vejledning til brug af rottegift samt Vejle Kommunes rottehandlingsplan.

Natur- & Miljøudvalget

På udvalgsmødet den 15. januar 2018 besluttede Natur- & Miljøudvalget, at godkende brugen af privat rottebekæmpelse i Vejle Kommune, herunder også muligheden for R2 bekæmpelse.

4 - Miljø

Miljøbevidst brug af gift

Vejle Kommune ønsker vi at nedbringe anvendelsen af gift i rottebekæmpelsen, derfor har rottebekæmperne også mulighed for at anvende rottehund i bekæmpelsen. Når der anvendes gift mod rotter, vil der altid være risiko for, at der kan opstå resistens, som typisk vil lede til anvendelse af stærkere gifte. I takt med at der anvendes stærkere gifte, vil der ske en øget belastning af miljøet, samt en øget risiko for sekundære forgiftninger af rovfugle og rovpattedyr.

Derfor har Vejle Kommune fokus på kun at bruge gift miljøbevidst. Det vil sige, kun når det er strengt nødvendigt og altid med mindst mulig styrke og mængde.

Rottebekæmpelse med gift:

- Gift udleveres aldrig direkte til borgeren.
- Rottegift håndteres kun af rotteautoriseret personale.
- Der foretages altid en vurdering af, om gift er den optimale løsning på det pågældende rotteproblem.
- Der anvendes altid den mildest mulige gift i den enkelte bekæmpelse.
- Den udlagte gift sikres, så risikoen for utilsigtede forgiftninger minimeres.
- En giftbekæmpelse følges nøje af bekæmperen i kraft af gentagende opfølgende besøg, så mængden og styrken af den anvendte gift kan tilpasses bekæmpelsesbehovet.
- Al gift indsamles, når bekæmpelsen afsluttes.
- Der anvendes ikke gift indendørs i huse, fordi rotterne kan lægge sig til at dø på utilgængelige steder med voldsomme lugtgener til følge.

Øget viden om resistens

Det er vigtigt i arbejdet med at reducere brugen af gift, at vi kan få et billede af, hvor i kommunen rotterne er resistente.

Derfor vil Vejle Kommune i 2019 indgå i et projekt med henblik på at undersøge for resistens og en eventuel spredning i kommunen. Det vil blive undersøgt, i hvilket omfang der forekommer resistens, og om der med de nye retningslinjer, hvor udgangspunktet i bekæmpelsen er anvendelse af den svageste gift først, vil være ændringer at spore i udbredelsen af resistens.

Resistens

En rotte er enten fra fødslen følsom over for rottegift eller resistent. Resistens er en ændring i rottens DNA. En rotte kan ikke blive resistent senere i livet.